

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
29 серпня 2024 року,
протокол № 1.

Перша проректорка, голова методичної
ради університету, кандидатка наук з
державного управління, доцентка

Ірина КОВТУН

«29» серпня 2024 року

м.п.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
з навчальної дисципліни
«КОНФЛІКТОЛОГІЯ»
для підготовки на першому (освітньому) рівні
здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 281 Публічне управління і адміністрування
галузі знань 28 Публічне управління і адміністрування
за заочною формою навчання

РОЗРОБНИКИ:

Доцентка кафедри філософії, соціально-гуманітарних наук та фізичного виховання, кандидатка психологічних наук, доцентка
«25» серпня 2024 року

_____ Оксана ГУМЕНЮК

Асистентка кафедри філософії, соціально-гуманітарних наук та фізичного виховання
«26» серпня 2024 року

_____ Олена ШКОЛЬНИК

СХВАЛЕНО:

Рішення кафедри філософії, соціально-гуманітарних наук та фізичного виховання
«29» серпня 2024 року, протокол № 1

Завідувач кафедри, доктор філософських наук, професор
«29» серпня 2024 року

_____ Леонід ВИГОВСЬКИЙ

Деканеса факультету публічного управління, кандидатка наук з державного управління, доцентка
«29» серпня 2024 року

_____ Тетяна ПІДЛІСНА

ЗМІСТ

Стор.

1.	Структура вивчення навчальної дисципліни	-	4
1.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	-	4
1.2.	Лекції	-	5
1.3.	Семінарські заняття	-	6
1.4.	Самостійна робота студентів	-	7
1.5.	Індивідуальні завдання	-	12
1.6.	Підсумковий контроль	-	13
2.	Схема нарахування балів	-	14
3.	Рекомендовані джерела	-	15
4.	Інформаційні ресурси в мережі Інтернет	-	18

1. Структура вивчення навчальної дисципліни

1.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін. зав.	СРС		Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін. зав.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Тема 1. Предмет і завдання навчальної дисципліни «Конфліктологія»	6	4	2	-	-	-	6	4	2	-	-	-
2.	Тема 2. Історія розвитку конфліктології	9	-	2	-	-	7	9	-	-	-	-	9
3.	Тема 3. Природа та діагностика конфліктів	4	4	-	-	-	-	4	-	-	-	-	4
4.	Тема 4. Основні концепції сучасної зарубіжної теорії конфліктності	9	-	2	-	-	7	9	-	-	-	-	9
5.	Тема 5. Технології ефективного поведінки управлінця в конфлікті	9	-	2	-	-	7	9	-	-	-	-	9
6.	Тема 6. Конфлікт як соціальний феномен	9	-	2	-	-	7	9	-	2	-	-	7
7.	Тема 7. Теорії механізмів виникнення конфлікту	9	-	2	-	-	7	9	-	-	-	-	9
8.	Тема 8. Внутрішньоособистісний конфлікт	4	4	-	-	-	-	4	1	-	-	-	3
9.	Тема 9. Міжособистісні конфлікти як найпоширеніший тип конфлікту	4	2	2	-	-	-	4	1	-	-	-	3
10.	Тема 10. Конфлікти в системі публічного управління	2	-	2	-	-	-	2	-	2	-	-	-
11.	Тема 11. Сімейні конфлікти	13	4	2	-	-	7	13	-	-	-	-	13
12.	Тема 12. Соціальні конфлікти: шляхи, засоби попередження та розв'язання	12	2	4	-	-	6	12	1	-	-	-	11
13.	Тема 13. Глобальні та регіональні конфлікти	9	-	4	-	-	7	9	-	-	-	-	9
14.	Тема 14. Мистецтво розв'язання та вирішення конфліктів як шлях до успіху	12	4	2	-	-	6	12	1	-	-	-	11
15.	Тема 15. Прогнозування та профілактика конфліктів	9	-	2	-	-	6	9	-	-	-	-	9
	Усього годин	120	24	30	-	-	66	120	8	6	-	-	106

1.2. Лекції

№ з/п	Назва і план теми	Кількість годин (денна форма)	Кількість годин (заочна форма)
1	2	3	4
1.	Предмет і завдання навчальної дисципліни «Конфліктологія»	4	4
1.1.	Предмет, методи, структура конфліктології		
1.2.	Основні поняття та категорії конфліктології. Зв'язок конфліктології з іншими науками		
1.3.	Методи наукових досліджень у конфліктології		
1.4.	Основні концепції сучасної зарубіжної теорії конфліктності		
1.5.	Становлення конфліктології як науки в Україні		
2.	Природа та діагностика конфліктів	4	-
2.1.	Конфлікт та конфліктогени		
2.2.	Типи конфліктогенів		
2.3.	Структура та діагностика конфліктів		
2.4.	Класифікація конфлікту		
3.	Внутрішньоособистісний конфлікт	4	1
3.1.	Соціально-психологічний аналіз внутрішньоособистісних конфліктів		
3.2.	Сутність, зміст і структура внутрішньоособистісних конфліктів		
3.3.	Типологія і динаміка внутрішньоособистісних конфліктів		
3.4.	Форми прояву внутрішньоособистісних конфліктів		
3.5.	Способи подолання внутрішньоособистісних конфліктів		
4.	Міжособистісні конфлікти як найпоширеніший тип конфлікту	2	1
4.1.	Конфліктна особистість та її неадекватність		
4.2.	Міжособистісні конфлікти, їх особливості та причини виникнення		
4.3.	Характеристика стилів вирішення міжособистісних конфліктів		
5.	Сімейні конфлікти	4	-
5.1.	Загальна характеристика сімейних конфліктів		
5.2.	Аналіз причин виникнення сімейних конфліктів		
5.3.	Конфлікт «батьки і діти» як особливий вид сімейних конфліктів		
5.4.	Шляхи вирішення і подолання сімейних конфліктів		
6.	Соціальні конфлікти: шляхи, засоби попередження та розв'язання	2	1
6.1.	Загальна характеристика соціальних конфліктів		
6.2.	Особливості прояву соціальних конфліктів		
6.3.	Класифікація соціальних конфліктів		
6.4.	Основні методи і прийоми попередження та розв'язання соціальних конфліктів		
6.5.	Соціальна напруга, її особливості		
7.	Мистецтво розв'язання та вирішення конфліктів як шлях до успіху	4	1
7.1.	Аналіз конфліктного стану та регулювання конфліктної поведінки		
7.2.	Типи та особливості учасників суперечки		
7.3.	Ескалація конфлікту		
7.4.	Основні прийоми вирішення конфлікту		
	Усього	24	8

1.3. Семінарські заняття

Семінарське заняття 1

Тема 1. Предмет і завдання навчальної дисципліни «Конфліктологія»

Питання для усного опитування та дискусії

- 1.1. Предмет, методи, структура конфліктології
- 1.2. Основні поняття та категорії конфліктології
- 1.3. Зв'язок конфліктології з іншими науками
- 1.4. Методи наукових досліджень у конфліктології
- 1.5. Основні концепції сучасної зарубіжної теорії конфліктності

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких будується засвоєння навчального матеріалу теми є: конфліктологія; предмет конфліктології; структура конфліктології; конкуренція; суперництво; змагання; криза; суперечність; функції конфліктології.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах: конфліктологія як наука про зіткнення, проблемне функціонування особи, суспільства, природи та взаємодії людини і природи. Конкуренція, суперництво, змагання, ворожість, криза і суперечність як основні поняття та категорії конфліктології. Зв'язок конфліктології з іншими науками. Методи наукових досліджень як способи пізнання дійсності, за допомогою яких отримують достовірні дані що використовують для побудови наукових теорій та розробки практичних рекомендацій. Критерії валідності методу. Функції конфліктології у суспільстві.

Семінарське заняття 2

Тема 6. Конфлікт як соціальний феномен

Питання для усного опитування та дискусії

- 2.1. Сутність конфлікту та його структура
- 2.2. Визначення основних структурних елементів конфлікту
- 2.3. Класифікація конфлікту
- 2.4. Аналіз основних причин виникнення конфлікту
- 2.5. Динаміка конфлікту

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми є: конфлікт, предмет конфлікту, образ конфліктної ситуації, мотиви конфлікту, позиції конфліктуючих сторін, інцидент, динаміка конфлікту, етапи конфлікту, фази конфлікту, тип конфлікту, позиції конфліктуючих сторін, сторони конфлікту.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах: характеристика конфлікту як соціального феномену. Необхідні і достатні умови виникнення конфлікту. Аналіз основних причин виникнення конфлікту. Характеристика протидії суб'єктів соціальної взаємодії. Графічна структура конфлікту. Визначення причин конфлікту, їх класифікація. Типи конфліктних ситуацій.

Семінарське заняття 3

Тема 10. Конфлікти в системі публічного управління

Питання для усного опитування та дискусії

- 3.1. Аналіз причин виникнення конфліктів у публічному управлінні
- 3.2. Класифікація і функції конфліктів у публічному управлінні

- 3.3. Проблеми взаємодії між регіональними та центральними органами влади в Україні
- 3.4. Механізми попередження та подолання конфліктів у публічному управлінні України
- 3.5. Розв'язання конфліктів з урахуванням європейського досвіду
- 3.6. Основні технології врегулювання конфліктів у публічному управлінні

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми є: конфлікт у публічному управлінні; управлінець; культура поведінки керівника; технології врегулювання конфліктів у публічному управлінні.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах: аналіз причин виникнення конфліктів у публічному управлінні; класифікація і функції конфліктів у публічному управлінні; проблеми взаємодії між регіональними та центральними органами влади в Україні; механізми попередження та подолання конфліктів у публічному управлінні України; розв'язання конфліктів з урахуванням європейського досвіду; основні технології врегулювання конфліктів у публічному управлінні.

1.4. Самостійна (контрольна) робота студентів

Самостійна (контрольна) робота студентів заочної форми навчання є одним із способів оволодіння навчальним матеріалом і виконується письмово в позааудиторний час, передбачений тематичним планом навчальної дисципліни «Конфліктологія». Самостійна (контрольна) робота виконується студентами самостійно з одержанням необхідних консультацій від науково-педагогічного працівника у міжсесійний період і у встановлений термін подається на перевірку науково-педагогічному працівнику. Форма контролю самостійної (контрольної) роботи – перевірка виконаних завдань. Питання самостійної (контрольної) роботи виносяться на підсумковий семестровий контроль.

Тема 2. Історія розвитку конфліктології

1. Розвиток конфліктологічних ідей у філософській думці Давнього Сходу.
2. Еволюція конфліктологічних ідей в античній філософії.
3. Проблема конфлікту у середньовічній філософії та у філософії епохи Відродження.
4. Проблема конфлікту у філософії Нового часу.
5. Проблема конфлікту у класичній німецькій філософії.
6. Особливості розвитку теорії конфлікту у марксистській філософії.
7. Сучасні проблеми розвитку конфліктології.

Питання для самоконтролю

1. Коли виникла конфліктологія як відносно самостійна теорія?
2. Яку назву отримала конфліктологія як відносно самостійний напрям у соціології і у філософії?
3. Як складається конфліктологічна практика і з якими подіями у психології це пов'язано?
4. Дайте визначення предмету конфліктології.
5. Назвіть основні етапи еволюції конфліктологічних поглядів в історії філософії.
6. Назвіть соціально-історичні та теоретичні передумови виникнення конфліктології.
7. Перерахуйте методи конфліктології.
8. Назвіть основні принципи дослідження конфліктів.
9. Назвіть вчених, з іменами яких пов'язане становлення конфліктології як відносно самостійної науки.
10. Коли і де вперше були створені конфліктологічні центри?

Тема 3. Природа та діагностика конфліктів

1. Конфлікт та конфліктогени
2. Типи конфліктогенів

3. Структура та діагностика конфліктів
4. Класифікація конфлікту
5. Роль сприйняття та комунікації у виникненні конфліктів.

Питання для самоконтролю

1. Що таке конфлікт і які його основні характеристики?
2. Що таке конфліктогени та яку роль вони відіграють у виникненні конфліктів?
3. Які основні типи конфліктогенів існують? Наведіть приклади.
4. Які основні елементи входять до структури конфлікту?
5. Які методи використовуються для діагностики конфліктів?
6. Які основні критерії класифікації конфліктів?
7. Як сприйняття впливає на виникнення конфліктів?
8. Яку роль відіграє комунікація у загостренні або вирішенні конфлікту?
9. Які бар'єри комунікації можуть сприяти виникненню конфлікту?
10. Які стратегії можна використовувати для ефективної діагностики та попередження конфліктів?

Тема 4. Основні концепції сучасної зарубіжної теорії конфліктності

1. Аналіз соціологічних теорій конфлікту.
2. Аналіз ситуативного підходу у психологічному вивченні конфлікту.
3. Аналіз когнітивістського підходу у психологічному вивченні конфлікту.
4. Конфлікт як результат суб'єктивної інтерпретації ситуації.
5. Внесок різних підходів до психологічного вивчення конфлікту в розробку конфліктології.

Питання для самоконтролю

1. У чому полягає сутність діалектичної теорії конфлікту К.Маркса?
2. У чому полягають основні положення моделі революційного конфлікту і соціального перетворення.
3. Суперечність і конфлікт у теорії Тернера.
4. Біхевіористичне тлумачення конфлікту.
5. Співвідношення компонентів образу ситуацій міжособистісної взаємодії.
6. Когнітивна схема У.Клару.
7. Основні положення теорії В.С.Мерліна.
8. Аналіз варіантів розуміння конфлікту.
9. Сильні сторони кожної із розглянутих теорій конфлікту.
10. Суттєві недоліки кожної із розглянутих теорій конфлікту.

Тема 5. Технології ефективного поведінки у конфлікті

1. Загальна характеристика ефективного спілкування.
2. Зміст технологій ефективного спілкування.
3. Значення невербальних засобів у кращому розумінні співрозмовника.
4. Технології раціональної поведінки у конфлікті.
5. Самоконтроль емоцій.

Питання для самоконтролю

1. Що розуміють під технологіями ефективного спілкування в конфлікті?
2. Назвіть основні складові процесу спілкування.
3. Визначте основну суперечність процесу спілкування у конфлікті.
4. Назвіть психологічний закон спілкування.
5. Визначте основні правила ефективного спілкування у конфлікті.
6. Що розуміють під технологіями раціональної поведінки у конфлікті?
7. Назвіть основні способи уникнення від гніву за Д.Скотт.
8. Назвіть перше правило самоконтролю емоцій.
9. Назвіть друге правило самоконтролю емоцій.
10. Назвіть третє правило самоконтролю емоцій.

Тема 6. Конфлікт як соціальний феномен

1. Загальна характеристика проблеми конфлікту у психології.
2. Загальна характеристика проблеми конфлікту у філософії.
3. Загальна характеристика проблеми конфлікту у соціології.
4. Характеристика структурних елементів конфлікту.
5. Аналіз причин виникнення та класифікація конфліктів.

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте явище конфлікту з позиції філософії, психології, соціології.
2. Визначте умови виникнення конфлікту.
3. Чим характеризується протидія суб'єктів соціальної взаємодії?
4. Зобразіть графічно структуру конфлікту.
5. Дайте визначення основних структурних елементів конфлікту: «сторони конфлікту», «предмет конфлікту», «образ конфліктної ситуації», «мотиви конфлікту», «позиції конфліктуючих сторін».
6. Наведіть класифікацію конфлікту.
7. Назвіть причини виникнення конфлікту.
8. Наведіть класифікацію причин виникнення конфлікту.
9. Дайте визначення понять: «конфліктна ситуація», «інцидент».
10. Назвіть типи конфліктних ситуацій.

Тема 7. Теорії механізмів виникнення конфлікту

1. Формули конфлікту.
2. Конфлікти і трансактний аналіз.
3. Основні положення теорії трансактного аналізу.
4. Поведінкова характеристика основних трансакцій.
5. Алгоритм трансактного аналізу.

Питання для самоконтролю

1. Що таке конфліктогени?
2. У чому полягає сутність першого закону конфліктогенів?
3. Сформулюйте правила безконфліктної взаємодії, що виходять із закону ескалації конфлікту.
4. Назвіть основні типи конфліктогенів і форми їх прояву.
5. Назвіть правила виникнення і способи вирішення конфлікту за другою формулою.
6. Назвіть правила виникнення і способи вирішення конфлікту за третьою формулою.
7. Основні види трансакцій та їх поведінкові характеристики.
8. Перерахуйте поведінкові характеристики Батька.
9. Перерахуйте поведінкові характеристики Дорослого.
10. Перерахуйте поведінкові характеристики Дитини.

Тема 8. Внутрішньоособистісний конфлікт

1. Підходи до розуміння внутрішньоособистісного конфлікту
2. Основні види внутрішньоособистісного конфлікту
3. Причини виникнення внутрішньоособистісного конфлікту
4. Взаємозв'язок внутрішньоособистісного конфлікту з рівнем самооцінки та особистісними цінностями
5. Алгоритм аналізу та подолання внутрішньоособистісного конфлікту

Питання для самоконтролю

1. Що таке внутрішньоособистісний конфлікт і які його основні характеристики?
2. Які основні причини виникнення внутрішньоособистісного конфлікту?
3. Назвіть основні види внутрішньоособистісного конфлікту та наведіть приклади.
4. У чому сутність когнітивного дисонансу як різновиду внутрішньоособистісного конфлікту?
5. Як рівень самооцінки впливає на виникнення внутрішньоособистісного конфлікту?
6. Які психологічні механізми сприяють подоланню внутрішньоособистісного конфлікту?

7. Яку роль відіграють особистісні цінності у формуванні внутрішньоособистісного конфлікту?
8. Як можна застосувати методи саморефлексії для вирішення внутрішньоособистісного конфлікту?
9. Які підходи до подолання внутрішньоособистісного конфлікту пропонує гуманістична психологія?
10. Як внутрішньоособистісний конфлікт впливає на міжособистісні стосунки?

Тема 9. Міжособистісні конфлікти як найпоширеніший тип конфлікту

1. Поняття та особливості міжособистісних конфліктів.
2. Причини виникнення міжособистісних конфліктів.
3. Основні моделі та стилі поведінки в міжособистісних конфліктах.
4. Фази розвитку міжособистісного конфлікту.
5. Методи врегулювання міжособистісних конфліктів.

Питання для самоконтролю

1. Що таке міжособистісний конфлікт і які його характерні риси?
2. Назвіть основні причини виникнення міжособистісних конфліктів.
3. Які існують моделі поведінки в міжособистісних конфліктах?
4. Охарактеризуйте основні стилі поведінки у конфлікті (конкуренція, компроміс, співробітництво, ухилення, пристосування).
5. Назвіть і опишіть основні фази розвитку міжособистісного конфлікту.
6. Як можна запобігати міжособистісним конфліктам?
7. У чому полягає сутність ефективної комунікації при розв'язанні міжособистісних конфліктів?
8. Які стратегії можуть бути застосовані для врегулювання міжособистісних конфліктів?
9. Як емоційний інтелект впливає на конфліктну взаємодію між людьми?
10. Яку роль відіграє емпатія у процесі подолання міжособистісних конфліктів?

Тема 11. Сімейні конфлікти

1. Поняття сімейних конфліктів та їх особливості.
2. Класифікація сімейних конфліктів.
3. Аналіз причин виникнення сімейних конфліктів.
4. Характеристика кризових періодів у розвитку сім'ї.
5. Попередження та вирішення сімейних конфліктів.

Питання для самоконтролю

1. Наведіть визначення сімейних конфліктів.
2. Розкрийте особливості сімейних конфліктів.
3. Назвіть причини конфліктів у сім'ї.
4. Наведіть соціальні чинники мікро- і макросередовища, що зумовлюють появу сімейних конфліктів.
5. Розкрийте класифікацію сімейних конфліктів.
6. Назвіть кризові періоди сім'ї.
7. Перерахуйте шляхи попередження сімейних конфліктів.
8. Розкрийте основні форми вирішення сімейних конфліктів.
9. Охарактеризуйте кризи подружнього життя.
10. Назвіть причини виникнення конфліктів між батьками і дітьми.

Тема 12. Соціальні конфлікти: шляхи, засоби попередження та розв'язання

1. Загальна характеристика соціальних конфліктів.
2. Класифікація соціальних конфліктів.
3. Аналіз причин виникнення соціальних конфліктів.
4. Бізнес і політика – конфліктність взаємин.
5. Попередження та вирішення соціальних конфліктів.

Питання для самоконтролю

1. У чому полягають особливості прояву соціальних конфліктів?
2. Біологічна теорія соціальних конфліктів.
3. Психологічна теорія соціальних конфліктів.
4. Соціологічна теорія соціальних конфліктів.
5. Розкрийте типологію соціальних конфліктів.
6. Охарактеризуйте особливості прояву інституціонального конфлікту.
7. Охарактеризуйте особливості прояву інтергрупового конфлікту.
8. Розкрийте значення особистості в інтергруповому конфлікті.
9. Розкрийте засоби вирішення соціальних конфліктів.
10. Методи запобігання та вирішення соціальних конфліктів.

Тема 13. Глобальні та регіональні конфлікти

1. Військові конфлікти.
2. Економічні конфлікти.
3. Екологічні конфлікти.
4. Духовно-ідеологічні конфлікти.
5. Релігійні конфлікти.

Питання для самоконтролю

1. Співвідношення глобальних проблем і глобальних конфліктів у сучасному світі.
2. Дисбаланс у розвитку держав.
3. Суперечності у системі «суспільство-природа».
4. Особливості регіональних конфліктів.
5. Класифікація регіональних конфліктів за масштабом.
6. Класифікація регіональних конфліктів за географічним становищем.
7. Класифікація регіональних конфліктів за сферою прояву.
8. Класифікація регіональних конфліктів національно-етнічними особливостями.
9. Прогнозування та попередження регіональних конфліктів.
10. Регулювання та вирішення регіональних конфліктів.

Тема 14. Мистецтво розв'язання та вирішення конфліктів як шлях до успіху

1. Картографія конфлікту.
2. Суперечка, типи її учасників.
3. Ескалація конфлікту.
4. Культура розв'язання конфлікту.
5. Прийоми вирішення конфлікту.

Питання для самоконтролю

1. Визначте переваги і недоліки методу картографії конфлікту.
2. Характеристика позитивних і негативних типів учасників суперечки.
3. У чому сутність ескалації конфлікту?
4. Стадії емоційного стану учасників конфлікту в процесі його розвитку.
5. У чому полягають особливості культури розв'язання конфлікту?
6. Назвіть заходи з профілактики конфлікту.
7. Поведінка керівника у вирішенні конфліктних ситуацій.
8. Культура вирішення конфлікту у контексті критики.
9. Культура вирішення конфлікту у контексті проведення ділової бесіди.
10. Основні прийоми вирішення конфліктних ситуацій.

Тема 15. Прогнозування та профілактика конфліктів

1. Методи прогнозування та запобігання конфліктів.
2. Психологічна саморегуляція у конфліктній ситуації.
3. Методи психопрофілактики та психокорекції конфліктів.
4. Вплив активності на позитивний або негативний наслідок конфлікту.
5. Розробити практичні поради саморегуляції у конфліктній ситуації.

Питання для самоконтролю

1. Розробіть правила боротьби із супротивником, який сильніший за вас.
2. Значення особистості керівника у запобіганні конфліктів.
3. Розробіть правила виходу зі стресової ситуації.
4. Запобігання конфліктам у трудовому колективі.
5. Розробіть правила переконання співрозмовника.
6. Розробіть поради по запобіганню конфліктів.
7. Розробіть поради-настанови по мистецтву ефективно слухати.
8. Невдачі у кар'єрі керівника.
9. Психологічна саморегуляція у конфлікті.
10. Розробіть правила попередньої підготовки до ведення діалогу по вирішенню конфліктної ситуації.

1.5. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання передбачаються у формі рефератів-оглядів. Завдання обирається студентом на початку семестру і виконується за усталеними вимогами.

1.5.1. Основні вимоги до написання рефератів

Реферат, незалежно від теми, містить визначені реквізити: титульна сторінка встановленого зразка, вступ, розділи, висновки, список використаних джерел і додатки (у разі необхідності). У вступі розкривається місце обраної теми в курсі адміністративного права та нормативне забезпечення теми. В основній частині розкривається суть обраної теми та аналізуються існуючі проблеми. В кінці реферату підводяться короткі підсумки викладеного дослідження.

Обов'язково в тексті повинні бути посилання на джерела, що були використані при написанні реферату. Посилання подаються у квадратних дужках з вказівкою номера джерела, за яким воно внесене у список використаних джерел, та сторінки (якщо подається точна цитата або числові дані), наприклад [4, с. 7].

Технічні вимоги: текст має бути набраний шрифтом Times New Roman, 14 кеглем через 1,5 інтервали. Поля: верхнє – 2,0 см, нижнє – 2,0 см, лівє – 3,0 см, правє – 1,0 см. Загальний обсяг реферату-огляду – від 10 до 15 сторінок формату А4.

1.5.2. Темі рефератів

1. Сучасні проблеми у суспільстві: сутність, зміст, форми прояву.
2. Еволюція конфліктологічних ідей в античній філософії.
3. Проблема конфлікту у філософії середньовіччя та у філософії епохи Відродження.
4. Проблема конфлікту у філософії Нового часу.
5. Проблема конфлікту у класичній німецькій філософії.
6. Особливості розвитку теорії конфлікту у марксистській філософії.
7. Модель конфліктного розуміння суспільства Л. Козера.
8. Модель соціальної конфліктності Дж. Рекса.
9. Інтегративні функції конфлікту у теорії Г. Зіммеля.
10. Сучасні проблеми розвитку конфліктології.
11. Теорія внутрішньоособистісних конфліктів Е. Еріксона.
12. Ідея «неврозів цивілізації» З. Фрейда.
13. Ідея «війни проти всіх» К. Хорні.
14. Рушійні сили та мотивації конфліктів у суспільстві.
15. Рівні економічних конфліктів у сучасному суспільстві.
16. Війна як конфлікт.
17. Проблема ідеологічного конфлікту.
18. Конфлікти у галузі мистецтва.
19. Релігійні конфлікти.
20. Політичні конфлікти.
21. Конфлікти в системі публічного управління.

22. Влада як основний предмет політичних конфліктів.
23. Сімейні конфлікти.
24. Перемовини у конфліктних ситуаціях.
25. Медіація як форма розв'язання конфліктів.

1.6. Підсумковий контроль

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі заліку.

1.6.1. Питання для підсумкового контролю

1. Предмет, методи, структура конфліктології
2. Основні поняття та категорії конфліктології
3. Зв'язок конфліктології з іншими науками
4. Методи наукових досліджень у конфліктології
5. Основні концепції сучасної зарубіжної теорії конфліктності
6. Соціально-історичні передумови виникнення конфліктології
7. Теоретико-методологічні основи конфліктології
8. Розвиток конфліктології в країнах Європи
9. Особливості розвитку конфліктології в Україні
10. Сучасні проблеми розвитку конфліктології
11. Діалектична теорія конфлікту у роботах Р. Дарендорфа
12. Конфліктний функціоналізм Г. Зіммеля
13. Теорія конфліктного функціоналізму у роботах Л. Козера
14. Біхевіористичне тлумачення конфлікту
15. Передісторія когнітивістського підходу в роботах К. Левіна
16. Конфлікт та конфліктогени
17. Типи конфліктогенів
18. Структура та діагностика конфліктів
19. Класифікація конфлікту
20. Аналіз основних причин виникнення конфлікту
21. Аналіз формул конфлікту
22. Конфлікти і трансактний аналіз
23. Основні положення теорії трансактного аналізу
24. Поведінкова характеристика основних трансакцій
25. Алгоритм трансактного аналізу
26. Соціально-психологічний аналіз внутрішньоособистісних конфліктів
27. Сутність, зміст і структура внутрішньоособистісних конфліктів
28. Типологія і динаміка внутрішньоособистісних конфліктів
29. Форми прояву внутрішньоособистісних конфліктів
30. Способи подолання внутрішньоособистісних конфліктів
31. Конфліктна особистість та її неадекватність
32. Міжособистісні конфлікти, їх особливості та причини виникнення
33. Характеристика стилів вирішення міжособистісних конфліктів
34. Аналіз причин виникнення конфліктів у публічному управлінні
35. Класифікація і функції конфліктів у публічному управлінні
36. Проблеми взаємодії між регіональними та центральними органами влади в Україні
37. Механізми попередження та подолання конфліктів у публічному управлінні України
38. Розв'язання конфліктів з урахуванням європейського досвіду
39. Основні технології врегулювання конфліктів у публічному управлінні
40. Загальна характеристика сімейних конфліктів
41. Аналіз причин виникнення сімейних конфліктів
42. Конфлікт «батьки і діти» як особливий вид сімейних конфліктів
43. Шляхи вирішення і подолання сімейних конфліктів
44. Загальна характеристика соціальних конфліктів
45. Особливості прояву соціальних конфліктів

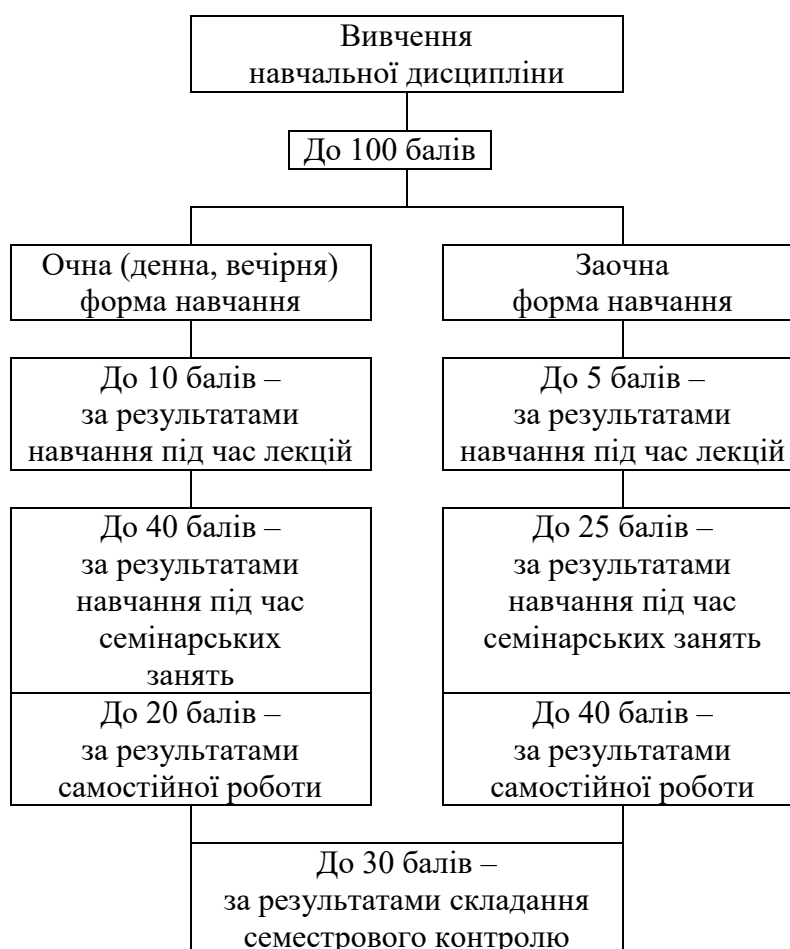
46. Класифікація соціальних конфліктів
47. Основні методи та прийоми попередження та розв'язання соціальних конфліктів
48. Соціальна напруга, її особливості
49. Загальна характеристика глобальних конфліктів
50. Управління глобальними конфліктами
51. Загальна характеристика регіональних конфліктів
52. Класифікація регіональних конфліктів
53. Управління регіональними конфліктами

1.6.2. Приклад залікового білету

1. Становлення конфліктології як науки в Україні
2. Внутрішньоособистісний конфлікт
3. Наведіть визначення поняття «суперництво»

2. Схема нарахування балів

2.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

2.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій з навчальної дисципліни, обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатками 1 і 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова.

З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 4 лекційних занять за заочною формою навчання. Отже, студент може набрати під час лекцій таку кількість балів:

№ з/п	Форма навчання	Кількість лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій			
			1	2	3	4
1.	Заочна	4	1,25	2,50	3,75	5,00

2.3. Обсяг балів, здобутих студентом під час семінарських занять, обчислюється за сумою балів, здобутих під час кожного із занять, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з таблицею 4.2. Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова.

З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 3 семінарських занять.

2.4. Перерозподіл кількості балів в межах максимально можливої кількості балів за самостійну роботу студентів та виконання індивідуальних завдань, наведено в таблиці:

13 тем	Номер теми													Усього балів	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
Максимальна кількість балів за самостійну роботу	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	32,5
Максимальна кількість балів за індивідуальне завдання	7,5														
Усього балів	40														

3. Рекомендовані джерела

Тема 1

1. Брич В. Я. Психологія управління: навчальний посібник / В. Я. Брич, М. М. Корман. Київ : Кондор-Видавництво, 2018. 384 с.
2. Ващенко І. В. Конфліктологія та теорія переговорів: навчальний посібник. Київ : Знання, 2013. 407 с.
3. Дуткевич Т.В. Конфліктологія з основами психології управління: навч. пос. Київ : Центр навчальної літератури, 2018. 456 с.
4. Конфліктологія /Д.В. Коваленко, І.М. Шалімова, О.М. Керницький, В.А. Бурбита. Харків, 2015. 196 с.
5. Пірен М.І. Конфліктологія. Київ: МАУП, 2017. 360 с.

Тема 2

1. Бердач А.І. Конфліктологія: навч. пос.. Одеса : ОДУВС, 2010. 162 с.
2. Гуменюк Л.Й. Соціальна конфліктологія: навч. пос. Львів: Львівський державний ун-т внутрішніх справ, 2013. 400 с.
3. Гуменюк О.Г. Психологія загальна і професійна: підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів ВНЗ. Київ : КНТ, 2014. 460 с.
4. Ємельяненко Л. М. Конфліктологія. Київ : КНЕУ, 2003. 315 с.
5. Конфліктологія: навч. посіб. для вищ. військ. навч. закл. /за ред. М. П. Гетьманчука, П. П. Ткачука. Львів: ЛІСВ, 2007. 327 с.

Тема 3

1. Ващенко І. В. Конфліктологія та теорія переговорів: навчальний посібник. Київ : Знання, 2013. 407 с.
2. Дуткевич Т.В. Конфліктологія з основами психології управління: навч. пос. Київ : Центр навчальної літератури, 2018. 456 с.

3. Конфліктологія /Д.В. Коваленко, І.М. Шалімова, О.М. Керницький, В.А. Бурбита. Харків, 2015. 196 с.
4. Ложкін Г. В., Пов'якель Н. І. Психологія конфлікту: теорія і сучасна практика: Навчальний посібник . К. : ВД Професіонал, 2007. 416 с.
5. Соціальна конфліктологія: підручник / Л. Й. Гуменюк; Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів, 2015. 563 с.

Тема 4

1. Бердач А.І. Конфліктологія: навч. пос.. Одеса : ОДУВС, 2010. 162 с.
2. Дуткевич Т.В. Конфліктологія: конспекти лекцій: навч. посіб. Кам'янець-Подільський, 2012. 396 с.
3. Ложкін Г. В., Пов'якель Н. І. Психологія конфлікту: теорія і сучасна практика: Навчальний посібник . К. : ВД Професіонал, 2007. 416 с.
4. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія. Соціальна психологія особистості і спілкування. Київ, 2017. 267 с.
5. Пірен М.І. Основи конфліктології: навч. посіб. Київ, 2017. 278 с.

Тема 5

1. Гуменюк О.Г. Психологія загальна і професійна: підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів ВНЗ. Київ : КНТ, 2014. 460 с.
2. Дуткевич Т.В. Конфліктологія: конспекти лекцій: навч. посіб. Кам'янець-Подільський, 2012. 396 с.
3. Ложкін Г. В., Пов'якель Н. І. Психологія конфлікту: теорія і сучасна практика: Навчальний посібник . К. : ВД Професіонал, 2007. 416 с.
4. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія. Соціальна психологія особистості і спілкування. Київ, 2017. 267 с.
5. Пірен М.І. Основи конфліктології: навч. посіб. Київ, 2017. 278 с.

Тема 6

1. Берн Е. Ігри, в які грають люди. Харків : КСД, 2024. 256 с.
2. Брич В. Я. Психологія управління: навчальний посібник / В. Я. Брич, М. М. Корман. Київ : Кондор-Видавництво, 2018. 384 с.
3. Дуткевич Т.В. Конфліктологія з основами психології управління: навч. пос. Київ: Центр навчальної літератури, 2018. 456 с.
4. Кулініч І. О. Психологія управління: підручник. Київ : Знання, 2011. 415 с.
5. Цимбалюк І. Психологія управління: Навчальний посібник. Київ: ВД «Професіонал», 2018. 624 с.

Тема 7

1. Бердач А.І. Конфліктологія: навч. пос. Одеса: ОДУВС, 2010. 162 с.
2. Гуменюк Л.Й. Соціальна конфліктологія: навч. пос. Львів: Львівський державний ун-т внутрішніх справ, 2013. 400 с.
3. Гуменюк О.Г. Психологія загальна і професійна: підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів ВНЗ. Київ : КНТ, 2014. 460 с.
4. Ємельяненко Л. М. Конфліктологія. Київ : КНЕУ, 2003. 315 с.
5. Конфліктологія: навч. посіб. для вищ. військ. навч. закл. /за ред. М. П. Гетьманчука, П. П. Ткачука. Львів: ЛІСВ, 2007. 327 с.

Тема 8

1. Бердач А.І. Конфліктологія: навч. пос.. Одеса: ОДУВС, 2010. 162 с.
2. Гуменюк Л.Й. Соціальна конфліктологія: навч. пос. Львів: Львівський державний ун-т внутрішніх справ, 2013. 400 с.
3. Гуменюк О.Г. Психологія загальна і професійна: підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів ВНЗ. Київ: КНТ, 2014. 460 с.

4. Ємельяненко Л. М. Конфліктологія. Київ : КНЕУ, 2003. 315 с.
5. Конфліктологія: навч. посіб. для вищ. військ. навч. закл. /за ред. М. П. Гетьманчука, П. П. Ткачука. Львів: ЛІСВ, 2007. 327 с.

Тема 9

1. Гуменюк Л.Й. Соціальна конфліктологія: навч. пос. Львів: Львівський державний ун-т внутрішніх справ, 2013. 400 с.
2. Дуткевич Т.В. Конфліктологія: конспекти лекцій: навч. посіб. Кам'янець-Подільський, 2012. 396 с.
3. Конфліктологія та теорія переговорів: навч. посіб. для студентів, аспірантів і викл. вищ. закл. освіти України / Г. І. Луцишин. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2015. 200 с.
4. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія. Соціальна психологія особистості і спілкування. Київ, 2017. 267 с.
5. Пірен М.І. Основи конфліктології: навч. посіб. Київ, 2017. 278 с.

Тема 10

1. Бондарчук О.І. Психологія сім'ї: посіб. Київ, 2010. 125 с.
2. Дуткевич Т.В. Конфліктологія: конспекти лекцій: навч. посіб. Кам'янець-Подільський, 2012. 396 с.
3. Етика ділового спілкування: посіб. Київ : Знання, 2001. 267 с.
4. Конфліктологія та теорія переговорів: навч. посіб. для студентів, аспірантів і викл. вищ. закл. освіти України / Г. І. Луцишин. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2015. 200 с.
5. Котигоренко В. Конфліктологія // Політична енциклопедія. Ред. кол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. – Київ : Парламентське видавництво, 2011. 362 с.

Тема 11

1. Гуменюк О.Г. Психологія загальна і професійна: підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів ВНЗ. Київ : КНТ, 2014. 460 с.
2. Дуткевич Т.В. Конфліктологія: конспекти лекцій: навч. посіб. Кам'янець-Подільський, 2012. 396 с.
3. Конфліктологія: навчальний посібник /за ред. Г. В. Гребенькова. Львів: Магнолія, 2011. 229 с.
4. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія. Соціальна психологія особистості і спілкування. Київ, 2017. 267 с.
5. Пірен М.І. Основи конфліктології: навч. посіб. Київ, 2017. 278 с.

Тема 12

1. Гуменюк О.Г. Психологія загальна і професійна: підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів ВНЗ. Київ : КНТ, 2014. 460 с.
2. Дуткевич Т.В. Конфліктологія: конспекти лекцій: навч. посіб. Кам'янець-Подільський, 2012. 396 с.
3. Конфліктологія: навчальний посібник /за ред. Г. В. Гребенькова. Львів: Магнолія, 2011. 229 с.
4. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія. Соціальна психологія особистості і спілкування. Київ, 2017. 267 с.
5. Пірен М.І. Основи конфліктології: навч. посіб. Київ, 2017. 278 с.

Тема 13

1. Брич В. Я. Психологія управління: навчальний посібник / В. Я. Брич, М. М. Корман. Київ : Кондор-Видавництво, 2018. 384 с.
2. Гірник А., Бобро А. Конфлікти: структура, ескаляція, залагодження. Київ : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2020. 172 с.
3. Конфліктологія та теорія переговорів: навч. посіб. для студентів, аспірантів і викл. вищ. закл. освіти України / Г. І. Луцишин. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2015. 200 с.

4. Корнєв М.Н., Коваленко А.Б. Соціальна психологія: підручник. Київ, 2015. 304 с.
5. Соціальна конфліктологія: підручник / Л. Й. Гуменюк; Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів, 2015. 563 с.

Тема 14

1. Русинка І. Конфліктологія. Психотехнології запобігання і управління конфліктами: навчальний посібник. Київ : ВД «Професіонал», 2007. 332 с.
2. Технології роботи організаційних психологів: Навч. посібн. / За наук. ред. Л.М. Карамушки. Київ: Фірма «ІНКОС», 2005. 366 с.
3. Фельзер А.Б., Доброневський О.В. Техніка роботи керівника: навч. пос. Київ : Вища школа, 2013. 383 с.
4. Цимбалюк І. Психологія управління: Навчальний посібник. Київ: ВД «Професіонал», 2018. 624 с.
5. Чмут Т.К., Чайка Г.Л. Етика ділового спілкування : навч. посіб. Київ : Знання, 2017. 230 с.

Тема 15

1. Русинка І. Конфліктологія. Психотехнології запобігання і управління конфліктами: навчальний посібник. Київ : ВД «Професіонал», 2007. 332 с.
2. Технології роботи організаційних психологів: Навч. посібн. / За наук. ред. Л.М. Карамушки. Київ: Фірма «ІНКОС», 2005. 366 с.
3. Фельзер А.Б., Доброневський О.В. Техніка роботи керівника: навч. пос. Київ : Вища школа, 2013. 383 с.
4. Цимбалюк І. Психологія управління: Навчальний посібник. Київ: ВД «Професіонал», 2018. 624 с.
5. Чмут Т.К., Чайка Г.Л. Етика ділового спілкування : навч. посіб. Київ : Знання, 2017. 230 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. База даних наукових публікацій <http://www.freefullpdf.com>
2. База даних Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>
3. Веб-сайт Національного фонду досліджень України <https://nrfu.org.ua>
4. Наукометрична база даних Web of Science <https://www.webofscience.co>
5. Пошукова система Base <https://www.base-search.net/>
6. Пошукова система Google Академія <http://scholar.google.com>
7. Система пошуку наукової інформації у відкритих архівах України (SSM) <https://oai.org.ua/>
8. ТОВ «Центр учбової літератури» <https://www.culononline.com.ua/>